A HATÁRTALANUL! Program HAT-18-02-0236 számú pályázatának szakmai beszámolója:

Előkészítő szakasz:

- Látogatás a Magyarság Házában (fakultatívan választott program.)
Az új helyszínen, a Duna Palotában az állandó kiállítások megtekintésére nem volt lehetőség.
Olyan programot választottunk megtekintésre, amely kapcsolódott a tervezett úti célunkhoz:
erre alkalmunk az „Útikalauz magyaroknak – Maros-menti kastélyok” egész napos program keretében adódott.
Megtekintettük a „Tiltott kastélyok, erdélyi történelmi családok a jóvátétel útvesztőiben” című vándorkiállítást, találkoztunk a „Hazajáró” című turisztikai-honismereti magazinműsor stábjával, akik Maros-menti túráikról, élményeikről meséltek, és a sorozat két újabb részét is levetítették.

A Duna Palotánál:

Az előadás résztvevői között (a háttérben) a Szerbes diákok: (forrás: www.globoport.hu)

- Határtalanul! Előkészítő óra:
Az előadást dr. Szepesi Gábor történelem-földrajz szakos kutatótanár tartotta, aki a csoport kísérő tanárainak egyike lett volna, de az út módosított időpontjában sajnos, nem tudott velünk tartani.
Az előkészítő órán bemutatta, részben a tanult ismeretekre alapozva Erdély történetét, földrajzi helyzetét, ásványi- és természeti kincseit, a kisebbségbe került magyarság és a többi népcsoport helyzetét a trianoni békeszerződést követően, a népesedési tendenciákat, a kisebbségi jogok változásait a rendszerváltozás után.

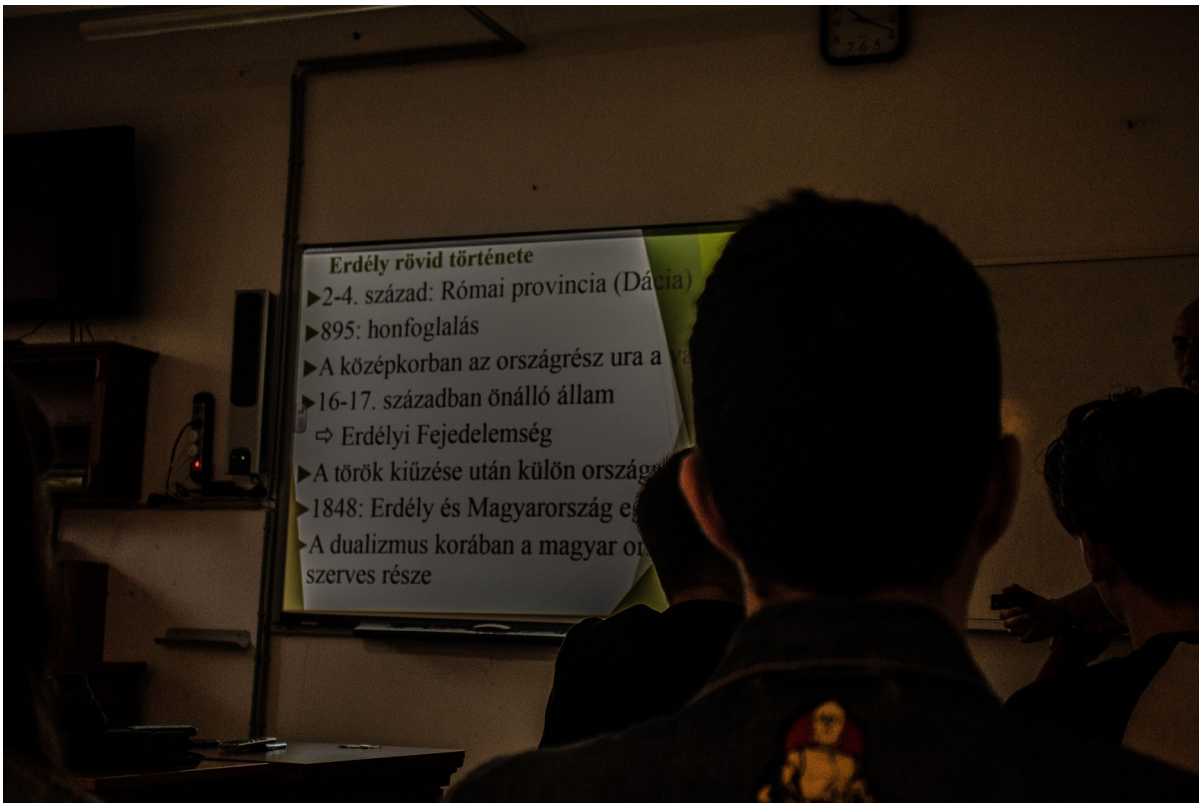

Külön hangsúlyt fektetett az együttműködés programjában szereplő helyszínek bemutatására. Az óra földrajzi/történelmi/kulturális helyszíneket beazonosító interaktív játékkal zárult.

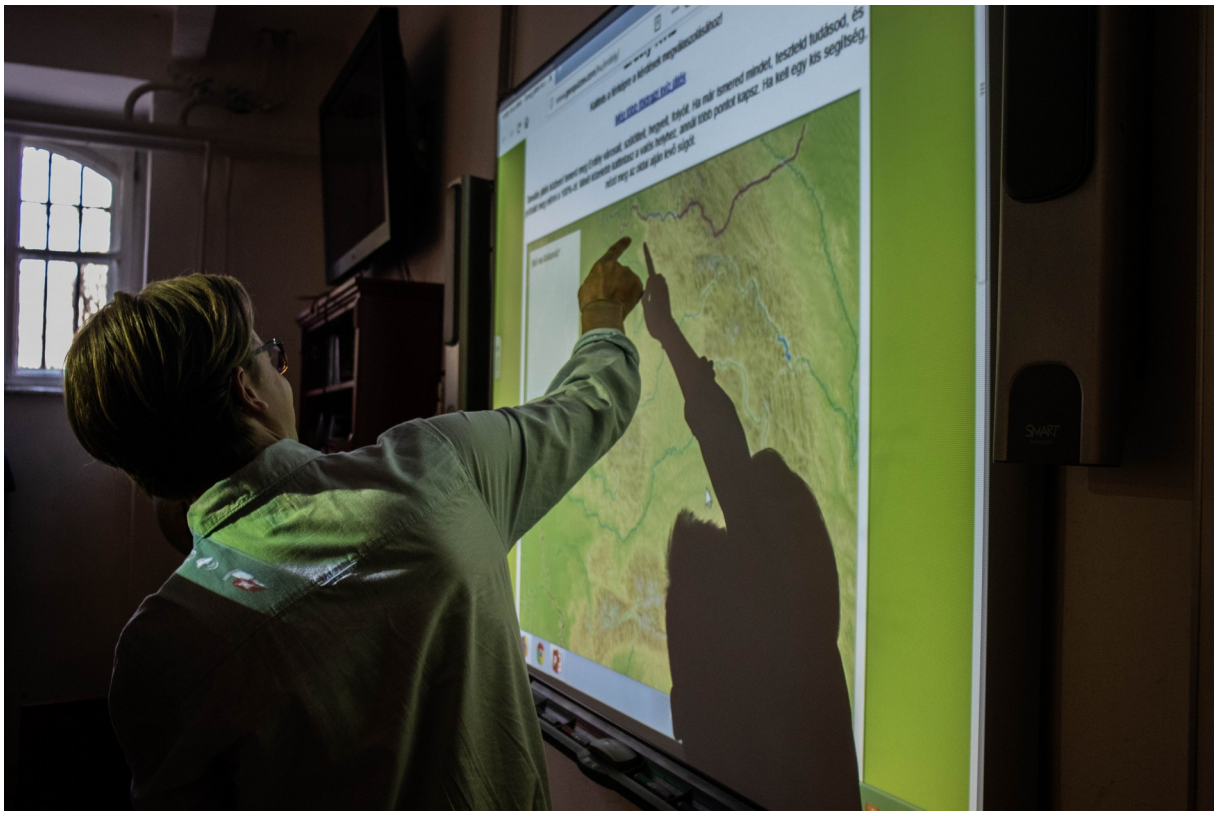

- Látogatás a Matematikai Múzeumban: (Egyéb fakultatívan választott program.)
2019 április 1-én meglátogattuk az ELTE matematika múzeumát.
Tanulmányoztuk a múzeumban a Bolyaiakról fellelhető irodalmat, meghallgattuk Holló Szabó Ferenc előadását a Bolyaiakról.

Bolyai Farkas átdarabolási tételéhez demonstrációt láttunk:

Bolyai János nem-eukleidészi geometriáján kívül képet kaptunk a komplex számkörben végzett munkájáról, a negyedfokúnál magasabb fokú egyenletek megoldóképlete hiányának igazolásáról (Galois nyomán, utána, de tőle függetlenül ismételte meg az eredményeit).

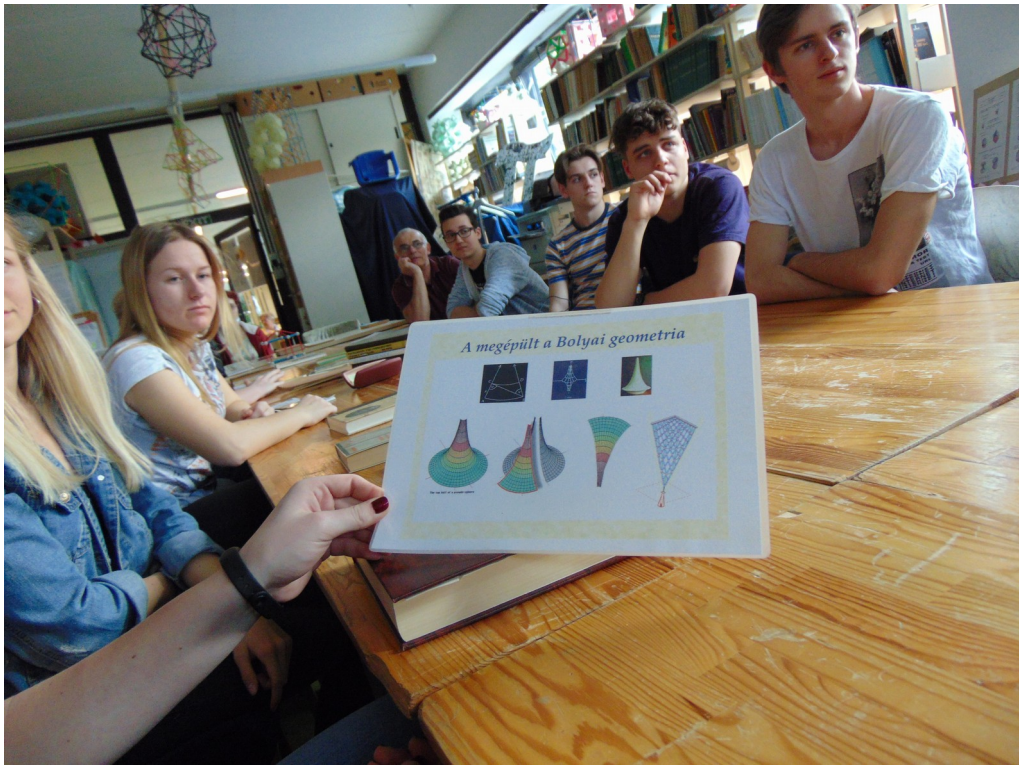

Meghallgattuk Kányádi Sándor Bolyaiakról szóló versét Ábrahám Lilla előadásában.

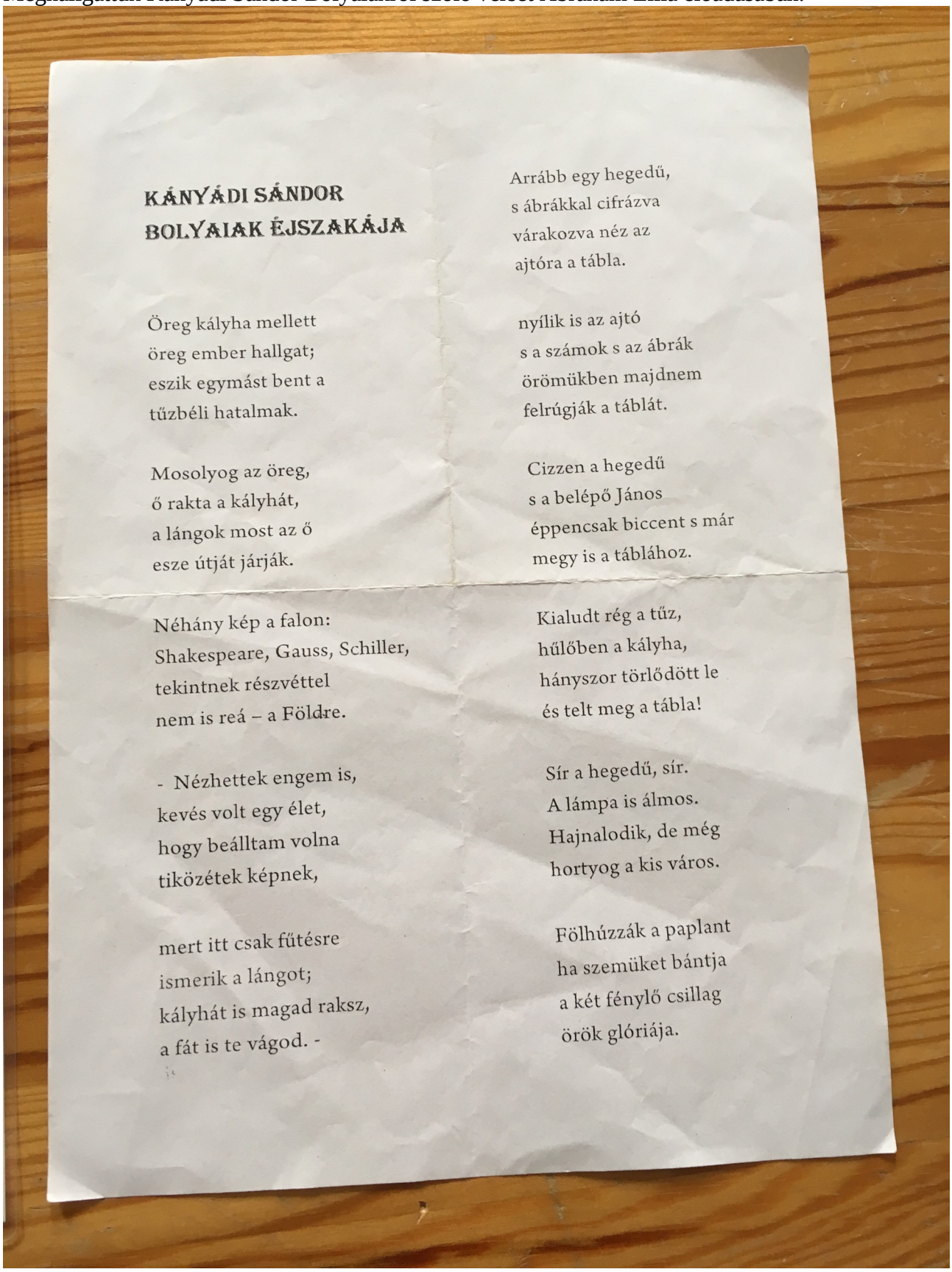

KÁNYÁDI SÁNDOR
BOLYAIAK ÉJSZAKÁJA

Öreg kályha mellett
öreg ember hallgat;
eszik egymást bent a
tűzbéli hatalmak.

Mosolyog az öreg,
ő rakta a kályhát,
a lángok most az ő
esze útját járják.

Néhány kép a falon:
Shakespeare, Gauss, Schiller,
tekintnek részvéttel
nem is reá – a Földre.

- Nézhettek engem is,
kevés volt egy élet,
hogy beálltam volna
tiközétek képnek,

mert itt csak fűtésre
ismerik a lángot;
kályhát is magad raksz,
a fát is te vágod. -

Arrább egy hegedű,
s ábrákkal cifrázva
várakozva néz az
ajtóra a tábla.

nyílik is az ajtó
s a számok s az ábrák
örömükben majdnem
felrúgják a táblát.

Cizzen a hegedű
s a belépő János
éppencsak biccent s már
megy is a táblához.

Kialudt rég a tűz,
hűlőben a kályha,
hányszor törlődött le
és telt meg a tábla!

Sír a hegedű, sír.
A lámpa is álmos.
Hajnalodik, de még
hortyog a kis város.

Fölhúzzák a paplant
ha szemüket bántja
a két fénylő csillag
örök glóriája.

Itt értesültünk arról, hogy Bolyai Farkas sírján ápolt pónyik almafát a Bolyai Líceum diákjai gondozzák, létrehozták a génbankját.

VÉDETT NÖVÉNY

BOLYAI FARKAS ALMAFÁJA

Bolyai Farkas 1855-ben, halála előtt egy évvel, *Jelentés* c. kinyomtatott írásában temetésével kapcsolatban így végrendelkezett:

„….Meghagyás. …se pap,…sem egyéb ceremónia, még harang se legyen; az oskola csengettyűje szólhatna..Kéretnek a Keresztények! hogy csak annyi jöjjön, ahány szükséges.., Emlék se legyen: hanem ha valaki egy pónyik almafát ültet a ház eleibe, a gyümölcsét szedőktől vagy róla oltóktól vegye köszönetét!"

Bolyai Farkas saját emlékét így a történelem korábbi három szimbolikus almájához kívánta felemelni: a bibliai Éváéhoz, a görög mitológiai Párisához és a tudomány sarokkövének számító Newton almájához.

1856. nov. 20-án este elhunyt Bolyai Farkas, megszólalt a kollégium csengője.

1857 tavaszán Bolyai Farkas sírhantja mellett kivirágzott egy pónyik almafa, amit Dicső Lajos egykori tanítványa ültetett. Közel 30 évig csupán ez az almafa volt Bolyai Farkas fejfája.

1956-ban a pónyik almafa kiszáradt és helyébe a kollégium akkori matematikaprofesszora - Pálffy Antal új fát ültetett.

Ez a fa Bolyai Farkas halálának 150. évfordulóján 50 éves.

Ma ezt a fát a természet és az ember csapásai közepette a kipusztulás veszélye fenyegeti.

2006-ban Oláh Anna Bolyai- kutató a Bolyai Pedagógiai Alapítvány nevében kezdeményezték az almafa jelenlegi környezetének kialakítását és az almafa védetté nyilvánítását.

A SAPIENTIA és KORVINUS Egyetem Kertészettudományi Kara vállalták a fa további szakszerű gondozását és szaporítását, egyúttal a hallgatók közreműködésével próbálják Erdély legősibb almafájának újrahonosítását.

A Bolyai Farkas Líceum diákjai létrehozták az **ALAMAFA EGYESÜLETET**, ők gondozzák, ápolják az almafát, majd a feladatot tovább adják a következő generációknak.

Az emléktábla a zentai Bolyai Farkas Alapítvány A Magyarul Tanuló Tehetségekért közösségének ajándéka.

A kerítés SZILVESZTER ISTVÁN cégének adománya.

Támogatónk: **ORTEGA Y GASSET TÁRSASÁG**, Budapest.

A mindenkori utódok feladata óvni, ápolni, gondozni ezt a fát, amíg él.

Ha kipusztul, ültessenek újat!

Bolyai Pedagógiai Alapítvány, 2006

(A látogatás dátumához kapcsolódóan részt vettünk a MAMA-ban egy matematikai tréfákról, átverésekről szóló április 1-i előadáson is.)

Az első utazás:

Négynapos erdélyi utunk a Student Lines utazási iroda szervezésében minden igényünket kielégítette: utazásunk kényelmes és biztonságos volt, gyönyörű helyeken jártunk, felkészült honismereti vezető kalauzolt bennünket, nívós szálláshelyeink voltak, vendégszerető fogadtatásban részesültünk a partnerintézmény részéről.

Az első nap:

Első állomásunk Nagyvárad volt: Ady és a szecesszió városában kulturális-művelődéstörténeti sétát tettünk honismereti vezetőnk szakszerű kalauzolásával.

A Fekete Sas fogadó:

A kanonok sor:

A várban az ortodox húsvét alkalmából rendezett vásárba csöppentünk.

Következő állomásunk Bánffyhunyad volt, ahol egy fafaragó mester műhelyét és műveit tekintettük meg. Voltak, akik ki is próbálták magukat fafaragóként...

Az első éjszakánkat Magyarfenesen töltöttük, kulturált, vendégszerető környezetben.

A második nap:

A kiadós reggeli után a Torda melletti hasadék látványos szurdokába kirándultunk.

Az időjárás a kegyeibe fogadott minket, és bár végig lógott az eső lába, megúsztuk az esőkabátot, sőt a kirándulás végén a buszhoz visszaérve ragyogó napsütés fogadott minket.

A délután folyamán került sor Marosvásárhelyen partneriskolánk, a Bolyai Líceum diákjaival való találkozásra és közös programra.
A gyönyörű épületben kedves fogadtatásban volt részünk: szellemi, fizikai táplálékkal - meglepetésműsorral, pánkóval, kürtöskaláccsal - fogadtak minket.
A bukovinai székelyekről szóló előadást és a tánctanítást az eredeti tervektől eltérően Józsa Tamás, a népművészet ifjú mestere helyett (mivel Tamás a módosított időpontban nem tudott velünk tartani) a Liget Táncakadémia ezüstpitykés táncosa, Sáfrány Bence tartotta.

A mi táncunkat Sáfrány Bence, Soltész Luca (gyöngygalléros táncos), Hetényi Levente és Skultéty Veronka mutatták be.

Közös tánctanulás:

Marosvásárhelyi sétánk alkalmával - bár a kultúrpalotába nem jutottunk be (a húsvét miatt zárva volt) – kísérőink elintézték, hogy a Keleti Tékába és a Bolyai múzeumba beengedtek minket, a két Bolyai szobrát és sírját és a pszeudoszféra szobrát megtekintettük.

Közös fotó a Pszeudoszféránál:

Szállásunk a következő két éjszakára a szomszédos Balavásáron volt, a Hotel Romantikban minden igényünket színvonalasan, kedvesen teljesítették.

A harmadik nap:
Ellátogatunk a világhírű parajdi sóbányába,

a székely kerámiák élő múzeumfalujába, Korondra,
ahol egy fazekasmester műhelyében is voltunk, és kipróbáltuk a korongozást és kerámiafestést:

Sétáltunk Szováta mesebeli üdülőtelepén.
A Medve tóban, sajnos, nem tudtunk megfürödni, mert még zárva volt ebben az időszakban. Honismereti vezetőnk helyismeretének köszönhetően mégsem maradtunk le a sós, heliotermikus tóban való fürdésről, mert elkalauzolt bennünket a Medve tóhoz hasonló adottságokkal rendelkező Rigó tóhoz, ahol a helyiek szoktak a turisták tömege elől elszeparálva fürdeni. A 8 ºC-os levegőhőmérsékletre és a szitáló esőre való tekintettel végül csak egy fiúcsapat mártózott meg a tóban:

A negyedik nap:

A hazautazás napja. A hosszú utat egy program erejéig szakítottuk meg:
Sétáltunk Kolozsváron, Bolyai János szülővárosában: bár a Szent Mihály templomot felújítása miatt nem tekinthettük meg, Mátyás király szobrát és szülőházát, a Házsongárdi temetőt, a Babes-Bolyai tudományegyetemet felkerestük.

Bolyára sajnos nem jutottunk el, az utazási keretbe nem fért bele a nagy távolság miatt.

A második utazás:

A Bolyai Líceum magyarországi utazását is a Student Lines utazási iroda szervezte.
Az út során (az alábbiakban felsorolt) valamennyi programelem megvalósult, de mind az időjárással, mind az idegenvezetővel, továbbá az autóbusszal és a szállással is – jogos kifogások alapján – sajnos részben vagy egészben elégedetlenek voltak.
A velünk töltött közös programokról megelégedéssel nyilatkoztak.

A tervezett programelemek:

Egri városnézés, az egri vár megtekintése:

Budapesti városnézés: a városligeti Vajdahunyad váránál:

a Liget Táncakadémia ajándékaként a budapesti program bővült a Mátyás Templom ingyenes meglátogatásával. A Liget Táncakadémia többrendbeli segítségét ezúttal is köszönjük mindkét csoport nevében!

A budapesti program zárásaként került sor a Szerb Antal Gimnáziumban a második közös programunkra: a Liget Táncakadémia táncosainak bemutatójára:

és a közösen tanult táncok felidézésére, közös előadására:

Diákjaink a megfáradt városnézőket saját készítésű szendvicsekkel, süteményekkel várták.

Iskolánk Dísztermében Vigh Hajnalka tanárnő mutatta be az iskola történetét:

kipróbáltuk az iskola Foucault ingáját:

Együttműködési programunk zárásaként a Szerb Antal Gimnázium parkjában elültettünk közösen egy, a Bolyai Farkas sírján álló pónyik almafa génbankjából származó facsemetét:

A harmadik nap programjában szentendrei séta, esztergomi városnézés, a Bazilika megtekintése szerepelt:

A hazafelé vezető utat megszakító program debreceni városnézés volt.

Határtalanul! Értékelő óra:

Az értékelő óra több részből állt:
az együttműködés során szerzett tapasztalatok összegzésén és a kapcsolatok fenntartásának, a további együttműködés lehetőségeinek megbeszélésén kívül (facebook, a Liget Táncakadémia meglévő kapcsolatainak ápolása) két kiselőadásra is sor került: jómagam a heliotermia jelenségének fizikai magyarázatát adtam meg egy rövid előadásban,

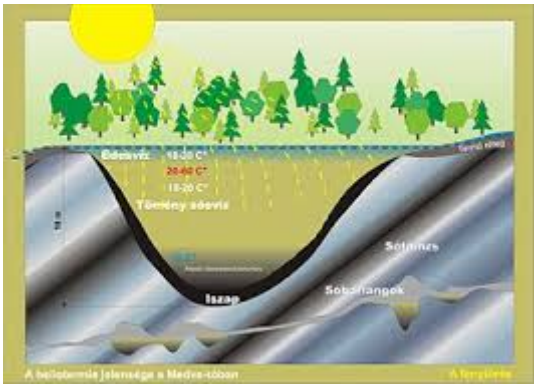

(kép forrása: Wikipédia)

Nagy Szabolcs, osztályunk tanulója pedig a középiskolai szinten nehezen megértethető Bolyai geometriát, gömbi geometriát és hiperbolikus geometriát értelmezte és demonstrálta Lénárt gömb-modell segítségével.

Így az út során szerzett történelmi, földrajzi, kulturális ismeretek mellett fizikai és matematikai ismeretanyaggal is bővült a kiránduláson részt vevők tudásanyaga, melyet a magyarországi diákok tanulmányaiba beszámíthattunk.